

Landstingsstyrelsen

Hälsofrämjande arbetsplats – friskvård

Bakgrund

Landstingsstyrelsen har gett i uppdrag att en översyn av frågan om friskvård för Landstingets medarbetare genomförs. En analys av förändrat friskvårdsbidrag ska göras med utgångspunkt från pågående arbete med hälsofrämjande arbetsplatser.

Detta efter att Allmänpolitiska utskottet har besvarat en motion från Vänsterpartiet rörande en utökning av friskvårdsbidraget och förslag till nya riktlinjer och bidragsnivå. Utskottet föreslår att nuvarande regelverk för ersättning/bidrag avskaffas och ersätts med ett likvärdigt bidrag oavsett var i Landstinget man är anställd. Vidare föreslås att bidragsnivån höjs samt att förslag till nya riktlinjer och bidragsnivå presenteras.

Nuläge

Landstinget som arbetsgivare arbetar aktivt med arbetsmiljö och hälsa genom hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser. I en god arbetsmiljö utvecklas och motiveras medarbetarna vilket starkt bidrar till en välfungerande verksamhet och stärker bilden av Landstinget som en attraktiv arbetsgivare.

Landstinget är medlem i det nationella nätverket ”Hälsofrämjande hälso- och sjukvård” där ett av fyra perspektiv är medarbetarperspektivet. Hälsofrämjande arbetsplats utgår från en helhetssyn på faktorer som skapar god hälsa på individ-, grupp- och organisationsnivå. Genom att fokusera på hälso- och friskfaktorer ökar möjligheterna att få hälsosamma arbetsplatser med medarbetare som upplever god hälsa.

Som ett sätt att åskådliggöra hälsofrämjande arbetsplats bifogas den så kallade ”Tallriksmodellen”. Modellen visar en helhet och delområden som en organisation och arbetsgivare behöver arbeta utifrån för att nå framgång. Friskvård och friskvårdsinsatser är således en del av denna helhet.

Nuvarande förutsättningar för friskvård som omfattar alla medarbetare i Landstinget är att:

- Medarbetare kan träna gratis vid Landstingets egna friskvårdsanläggningar
- Träning sker på fritid
- Träning vid externa anläggningar/aktiviteter kan subventioneras med 25 respektive 50 procent men max 500 respektive 1000 kronor beroende på var medarbetaren är bosatt

Nuvarande förutsättningar finns mera utförligt beskrivna på intranätet se vidare <http://intra.lj.se/infopage.jsf?childId=91961&nodeId=92394>

Två förvaltningar, Länstrafiken och Folk tandvården, har möjlighet till ovanstående förutsättningar men har egna friskvårdslösningar med andra belopp och riktlinjer.

En översyn av Landstingets friskvårdsanläggningar och friskvårdsbidrag har gjorts. De tre friskvårdsanläggningarna APRIL i Jönköping, Friskhuset på Högländet och Personalgymnastiken i Värnamo kostade i drifts- och personalkostnader 2012 gemensamt ca 4,6 mkr. Under samma period var ca 2 900 medarbetare anslutna till någon av dessa anläggningar, vilket ger en kostnad per aktiv på ca 1600 kr per år.

Totalt inom Landstinget (inklusive Folk tandvården och Länstrafiken) betalades Friskvårdsbidrag under 2012 ut till ca 1500 medarbetare och uppgick till ca 2 mkr. Detta ger ett snittbidrag på ca 1350 kr per år. Eftersom Folk tandvården satsat speciellt på friskvårdsbidrag står de för ¾ av den totala kostnaden.

Friskvårdskostnaderna 2012 för Landstinget när det gäller direkt ersättning/bidrag eller genom friskvårdsanläggning summeras till totalt ca 6,6 mkr. Antalet medarbetare som aktiverat sig via friskvårdsbidrag och träning vid egen anläggning uppgår till ca 4300 vilket motsvarar drygt 40 % av de anställda.

En kartläggning visar att andra Landsting erbjuder friskvårdsbidrag på mellan 1 200-2 000 kr där vissa Landsting även har friskvårdsanläggningar i egen regi och där vissa har avvecklat de anläggningar som tidigare funnits.

Bedömning

Forskning visar att friskvårdsbidrag till största delen utnyttjas av personer som redan tränar eller som hade tränat oavsett bidrag. För att nå medarbetare med förhållandevis låg träningsvana och som har andra behov bedömer Landstinget att egna friskvårdsanläggningar har en stor och viktig roll att spela. Friskvårdsanläggningarna har en hög tillgänglighet och når många medarbetare i och med att de finns på de orter där sjukhusen finns. Vid friskvårdsanläggningarna erbjuds även olika satsningar och hälsoprojekt för att nå medarbetare som sannolikt inte skulle besöka ett externt gym. Genom att ta ett bredare grepp kring individens hälsa och fungera som stöd bidrar

friskvårdsanläggningarna till en möjlig beteendeförändring gällande hälsovanor och fysisk aktivitet.

Om en ökad satsning på friskvård kan bidra till att sjukfrånvaron minskar är ovan nämnda kostnader, i sammanhanget, ganska små. 2012 hade Landstinget en frånvaro på totalt ca 138 000 sjukdagar. Om man utgår ifrån att en frånvarodag i snitt kostar Landstinget ca 1000 kr ger detta en totalkostnad på 138 miljoner kr.

En höjning av nuvarande friskvårdsbidrag till det föreslagna beloppet i motionen på 1700 kr för träning på externa anläggningar/aktiviteter kommer medföra en kostnadsökning. Om samma antal personer som 2012 väljer att utnyttja friskvårdsbidraget till maxbeloppet på 1700 kr skulle detta medföra en årlig kostnadsökning på ca 500 000 kr. En höjning av friskvårdsbidraget kan även medföra att intresset ökar och fler väljer att utnyttja det.

Om dubbelt så många, ca 3000 medarbetare, väljer att utnyttja friskvårdsbidraget till det föreslagna beloppet 1700 kr ökar kostnaderna med ca 3 mkr. Förändringen påverkar förvaltningarna olika beroende på antal som väljer att utnyttja friskvårdsbidraget, dock bör beaktas att vissa förvaltningar kan få markant ökade kostnader. Med anledning av detta måste det klargöras om det ska tilldelas medel i budget eller om ökade kostnader ska täckas med befintliga medel.

Bedömningen är att den egna insatset har betydelse för motivation och en kontinuerlig träning varför enskild aktivitet bör ersättas med högst 50 procent av kostnaden.

Den huvudsakliga träningsformen Landstinget fortsatt ska erbjuda är träning på egna friskvårdsanläggningar. Friskvårdsbidrag för träning på externa anläggningar/aktiviteter ska finnas som en möjlighet för de som inte vill eller har möjlighet att träna på de egna anläggningarna. Bidraget föreslås höjas något och utgöra ett enhetligt belopp, förslagsvis 1200 kr. Skulle ca 3000 medarbetare utnyttja friskvårdsbidraget så ökar kostnaderna i förhållande till 2012 med ca 1,6 mkr. Ökade kostnader beaktas genom en höjning av utgiftsramarna som fastställs efter att en uppföljning gjorts av verkligt utfall av förändringen.

Folktandvården och Länstrafiken har för närvarande andra lösningar vad gäller friskvårdsbidrag. Särskilda lösningar föreslås kunna kvarstå. Syftet, bidraget och nivån prövas kontinuerligt och särskild rapport om arbetet med arbetsmiljö, hälsa, rehabilitering och rekrytering redovisas en gång per år.

Uppföljning

Eftersom medarbetarens hälsa och välmående påverkar verksamheten, genom såväl mindre sjukfrånvaro som kvalitet och effektivitet i det dagliga arbetet, ska friskvård och medarbetarens hälsoutveckling tas upp i medarbetarsamtalet. Detta fungerar även som en uppföljning av eventuellt utbetalt friskvårdsbidrag.

Uppföljning av anslutna/tränande vid egna friskvårdsanläggningar samt utbetalda friskvårdsbidrag bör ske löpande för att se eventuella förändringar i antal, kostnader och fördelning. Ansvaret för uppföljning ligger på respektive friskvårdsanläggning när det gäller anslutna/tränande och på respektive förvaltning när det gäller friskvårdsbidrag. På Landstingsnivå ska en årlig uppföljning redovisas i personalchefskollegiet för bedömning om en eventuell revidering av friskvårdssystemet är nödvändigt.

Förslag

Nuvarande riktlinjer och ersättningsnivåer för friskvård föreslås revideras utifrån följande inriktning:

Omfattar tillsvidareanställda och visstidsanställda i relation till anställningens omfattning. Medarbetare i Landstinget i Jönköping som är i aktiv tjänst har möjlighet att erhålla stöd till friskvård och träna vid de friskvårdsanläggningar som drivs inom egen regi. I aktiv tjänst inkluderas även föräldraledighet och sjukskrivning. Stöd till friskvård gäller ej vid tjänstledighet för arbete hos annan arbetsgivare.

- Ska ge uttryck för arbetsgivarerbjudande/ansvar och medarbetaransvar
- Alla aktiviteter och träning sker på fritiden
- Nuvarande friskvårdsanläggningar utgör grunden och det huvudsakliga erbjudandet. De ska vara möjliga att använda för alla medarbetare. Jönköping, Högländet och Värnamo sjukvårdsområden ansvarar för att anläggningarna är tillgängliga, drift och underhåll
- För medarbetare som inte ansluter sig till friskvårdsanläggningar så kan friskvårdsbidrag utgå med 50 procent av kostnaden max 1200 kr/år. Bidraget styrs mot rörelse/motion/fysiska aktiviteter. Bidraget gäller aktiviteter som ligger inom ramen för Skatteverkets regler för skattefri motion och annan friskvård. Ökade kostnader beaktas genom en höjning av utgiftsramarna som fastställs efter att en uppföljning gjorts av verkligt utfall av förändringen. Medelsanvisning sker ur regionsstyrelsens anslag för oförutsett.
- Arbetsgivaren kan utöver generellt erbjudande om friskvård ge stöd till grupp och individuellt främst för att förebygga ohälsa och stödja rehabilitering
- Arbetsgivaren kan stödja arbetsplatser t ex genom anmälningar till motionslopp
- Förvaltning/verksamhetsområde kan efter prövning och godkännande av LD/PD tillåtas annan nivå på friskvårdsbidrag utöver generell nivå

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att revidera riktlinjer och ersättningsnivåer för friskvård utifrån denna inriktning

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Anders Liif
Personaldirektör

Planeringsdelegationen §§ 115-128

Tid: 2014-10-14, kl 09:00-11:40
Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 119 *Hälsofrämjande arbetsplats – friskvård*
Dnr Landstingsstyrelsen har gett i uppdrag att en översyn av
LJ2014 friskvård för Landstingets medarbetare genomförs.
/1350 Föreligger förslag till revidering av riktlinjer och
ersättningsnivåer.

Beslut

Planeringsdelegationen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att revidera riktlinjer och ersättningsnivåer för friskvård
utifrån denna inriktning.

Utdrag: Landstingsstyrelsen

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Håkan Jansson

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist